

Høring av forslag til ny forskrift om gebyr for lovfestet feiing og tilsyn med fyringsanlegg, Tromsø kommune

Tromsø kommune legger med dette forslag til ny forskrift om gebyr for lovfestet feiing og tilsyn med fyringsanlegg ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 12.10.2024.

Høringssvar kan sendes til brannstasjonen@tromso.kommune.no eller til Tromsø brann og redning, Forsøket 9, 9010 Tromsø.

Bakgrunn

Kommuners adgang til å kreve inn feie- og tilsynsgebyr er hjemlet i [lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver \(brann- og eksplosjonsvernloven\)](#) fra 2002. Loven gir kommunestyret myndighet til selv å fastsette lokal forskrift om gebyr for gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

[Forskrift om brannforebygging](#) fastsetter de overordnede rammene for feiing og tilsyn. Forskriften trådte i kraft 1. januar 2016, og erstattet tidligere [forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn](#) fra 2002. Den nye sentrale forskriften innebærer at alle fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk skal ha behovsprøvd feiing av fyringsanleggets røykkanaler (røykrør, skorstein mv.), samt behovsprøvd tilsyn med fyringsanlegget. Det er ikke lenger mulig å unnta fritidsboliger. Minimumsfrekvensen på fire år, som var gjeldende frem til 2016, ble i ny forskrift fjernet. Dette åpner for lengre tilsyns- og feiefrekvenser enn fire år, dersom behovet tilsier det.

[Veiledning til forskrift om brannforebygging](#), utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), utfyller bestemmelsene i forskriften og presiserer at både hyppigheten og gjennomføringen av tilsynet skal være basert på risiko. Byggverket og bygningsmiljøets karakter, kvaliteten på fyringsanlegget og fyringsmønster kan være eksempel på vurderingskriterier for risiko.

Gjeldende forskrifter og praksis

Fra lovgivers side er det gitt stor frihet i hvordan kommunene velger å innrette sine gebyrer. Det er helt opp til kommunen selv hvorvidt den ønsker å ha samme gebyrsats for alle, eller om man ønsker å differensiere gebyrets størrelse avhengig av hyppighet, fyringsanlegg, boligtype eller lignende. Den eneste begrensningen er at kommunens samlede gebyrinntekter kun kan dekke de utgiftene kommunen har for å utføre tjenesten – det såkalte selvkostprinsippet¹.

Selvkostprinsippet innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene.

¹ [Kommuneloven kapittel 15](#)

Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyr i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Dette er i tråd med generasjonsprinsippet innenfor selvkost. Feie- og tilsynsgebyr kan dermed ikke benyttes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

Fra 2024 skal det ikke beregnes merverdiavgift på feie- og tilsynsgebyrene. Dette fremgår av en prinsipputtalelse² fra Skatteetaten som stadfester at feiing og tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, og at det derfor er fritatt for merverdiavgift, jfr. § 3-9 første ledd i merverdiavgiftsloven.

I dag finnes det ikke en egen lokal forskrift om feie- og tilsynsgebyr i Tromsø kommune. Kommunen har et kommunestyrevedtak fra 1982 som regulerer gebyrfastsettingen. Det er mye som har skjedd innenfor dette fagfeltet de seneste årene som gjør at det er på tide at kommunen nå får på plass en egen lokal gebyrforskrift.

Forslag til ny forskrift om gebyr for lovfestet feiing og tilsyn med fyringsanlegg

Det som nå legges frem er en **gebyr**forskrift som regulerer gebyrordningen for feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Dette er i tråd med en tidligere uttalelse³ fra DSB som sier at kommunens hjemmel er avgrenset til *gebyrlegging* av feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Dette innebærer at kommunen derfor ikke kan benytte forskriften til å utdype bestemmelser om gjennomføringen av feiing og tilsyn eller fremme det brannforebyggende arbeidet. Dersom kommunen har et behov for utdyping eller sammenstilling av regler eller ønsker å fremme det brannforebyggende arbeidet, anbefales dette ivaretatt gjennom ordinært veiledningsarbeid.

I forslaget til ny feie- og tilsynsforskrift er det foreslått at eier av byggverk med ett eller flere fyringsanlegg skal betale et årlig gebyr for feie- og tilsynstjenesten, uavhengig av om fyringsanlegget er i regelmessig bruk eller ikke. Med et årlig gebyr sikrer kommunen en forutsigbar inntekt og at gebyrene kan holdes mer jevne. Alternativet til et årlig gebyr er å ta betalt etter faktisk utført feiing og/eller tilsyn. Dette alternativet vil typisk gi større variasjon i de årlige gebyrinntektene, samt at abonnentene må betale et høyere gebyr etter at feieren har vært på besøk.

Det er kommunestyret som årlig fastsetter gebyrsatsene gjennom det årlige budsjettvedtaket. Gebyret ilegges uavhengig av om det faktisk er utført feiing eller tilsyn i det enkelte året.

² <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/uttalelser/prinsipputtalelser/merverdiavgiftsloven--3-9--offentlig-myndighetsutovelse-mv/>

³ <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/brann-og-redning-bre/prinsippavgjorelser/utarbeidelse-av-lokale-gebyrforskrifter-om-feiing-og-tilsyn-med-fyringsanlegg---ny-versjon-1.pdf>

Lovligheten omkring dette er blant annet presisert i Frostating lagmannsretts beslutning⁴ (LF-2023-104673) hvor det fremgår at:

«Det er også adgang til å kreve gebyr fra en eier de årene kommunen ikke gjennomfører feiing og/eller tilsyn hos vedkommende.»

Forskriften er skrevet på en fleksibel måte som legger opp til at kommunen, gjennom sine årlige budsjettvedtak, har anledning til å differensiere gebyrene ut fra den enkelte eiendoms behovsprøvde frekvens for henholdsvis feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Forskriften sier dermed ikke noe om hvorvidt kommunen ønsker å ha samme gebyrsats for alle, eller om man ønsker å differensiere størrelsen avhengig av hyppighet, fyringsanlegg, bygningstype eller lignende. Dette vil fremgå av kommunestyrets årlige budsjettvedtak.

For å få fritak fra gebyrplikt må kommunen godkjenne en skriftlig søknad om at fyringsanlegget er frakoblet og at skorstein/røykrør er blendet. Eier plikter også å dokumentere at frakobling og/eller blanding er utført på en tilfredsstillende måte.

Dersom eieren av eiendommen ikke er til stede, eller dersom forholdene ikke er lagt til rette for tilsyn eller forsvarlig feiing, medfører det at feieren må tilbake til eiendommen senere. Dette er en betydelig tidstyv og et særskilt gebyr knyttet til bomturer er foreslått som et virkemiddel for å redusere omfanget av dette. Gebyret for bomtur, i forskriften benevnt som «særskilt gebyr», må være knyttet til gjennomsnittlig faktiske kostnader til merarbeidet dette medfører. Gebyret kan ikke inneholde et element av straff. Dette eventuelle tillegget vil fremgå av kommunens budsjettvedtak.

Det er intensjonen at den nye forskriften for Tromsø kommune skal anvendes fra 1. januar 2025. Forskriften må i forkant av dette på høring og vil måtte vedtas av kommunestyret.

Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for feiing og tilsyn er utarbeidet av Tromsø kommune. Visma Enterprise v/Momentum har vært sparringspartner.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike abonnentgruppenes kostnadsnivå på best mulig vis.

Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare eller vanskelige formuleringer.

Fleksibel: Forskriften viser til årlige budsjettvedtak for størrelsen på gebyrene, antall betalingsterminer og eventuell differensiering av gebyr.

Tromsø kommune imøteser hørings svar.

Tromsø, 18. juni 2024

⁴ <https://lovdata.no/dokument/LFSIV/avgjorelse/lf-2023-104673?q=Fjord%20kommune%20m%C3%B8re%20og%20romsdal>